

4024

ר.ר.

פרוטוקול מס' 18/ד

מישיבת ועדת השירותים הציבוריים

ביום ג' י"ז בסיון תשי"ט - 23.6.59

בשעה 09.00

גובחים:

- מ. ארם - היו"ד
- י. אסא
- ב. ארדיטי
- פ. זוארץ
- ב"צ. הוראל
- ש. כפרית
- ר. צברי

מזמנים:

ד"ר לוטן
מר יפת

סדר היום:

הצעת חבר הכנסת ארדיטי: הגדלת מיכסת הסעד לעולים חדשים

=====

היו"ר מ. ארם:

אני מתכבד לפתוח את הישיבה.

ר. צברי:

באם יש מקרה סעד שעובר מיקום למקום. כמה זמן חייב המקום הישן לטפל במקרה הסעד?

מר יפת:

שישה חודשים.

ר. צברי:

אני רוצה לתת לכם מקרה אחד ואבקש מכם לטפל בו. במושכ נחלה גרה אלמנה בשם סעדה פרוץ, ולה בת בת 16. האלמנה עברה לגור בבאר-שבע. הלשכה הישנה המשיכה לטפל בה 6 חודשים. בתום התקופה הזאת קיבלה היא מכתב ממנהל הלשכה הסוציאלית בבאר שבע, בו הוא מודיע לה כי המקום הקודם חייב לטפל בה עד שנתיים. הופיעה במקום עובדת סוציאלית, היה בירור. אחרי חודש מקבלת העובדת הסוציאלית מכתב בו נאמר שהלשכה בבאר-שבע תטפל רק בילדה, ואילו בכל הנוגע לאלמנה, חייב המקום הישן לטפל בה עד תום שנתיים. זהו המקרה, אבקש מכם לטפל בו.

בעיה שניה - ישנם אצלנו מושבים אשר יש בהם זקנים. אלה הם זקנים שמסרו את משקם. אני יודעת על אדם בגיל למעלה מ-70 היוצא לשמירות במושב פלוני. המדובר בזקנים שאינם יכולים לעבוד, ואשר יש להם משפחות מטופלות בילדים. מה עושים במקרים כאלה?

היו"ר מ. ארם:

אלה הם אנשים שאינם בקטגוריה של משרד הסעד.

ש. כפרית:

בשעה שיישבו את מושבי עולים והביאו את האנשים מהמעברות, היה הסכם בין הסוכנות ובין משרד הסעד שהמשפחות הללו יקבלו את הסעד כאילו חיו מחוץ למסגרת החברתית והמשקית החדשה. זה נוגע לנכים, זקנים ואלמנות. פניתי בעניין זה, גם מעל במת הכנסת וגם למר בר-סלע. התשובה הייתה: הסוכנות לא מקיימת את ההסכם. עברה שנה ועוד שנה והסתבר שהמשפחות הללו לא פיתחו משק והן מהוות מעמסה כבדה על כל הכפר. לא מדובר על עבודת זקן במשק שאינו יכול לצאת לשמירה ולעבוד קשה, אלא המדובר במקרים שאינם קשורים למשק, לא משלמים את מסי הכפר ורק מהווים מעמסה על הכפר כולו.

שמעתי טענה שאין די עובדות סוציאליות, ולא בכל מועצה איזורית יש עובדת סוציאלית. הסעד במקומות אלה נמצא בשפל המדרגה. בהתיישבות העובדת יש לנו עזרה הדדית ואנו פותרים מקרים כאלה. אולם כאן חייבת לבוא עזרה מהחוץ. דיברתי בענין הזה גם עם השר נפתלי, והוא גייקשני להמציא לו רשימה מדוייקת של המקומות והאנשים, והוא כבר יטפל בזה. פניתי בענין זה למזכירות חנועה המושבים, כי ודאי יש מקרים כאלה בכל המקומות.

ד"ר לוטן: לא נראה לי הדרך לגשת לבעיות מסובכות מסוג זה, שאין להן פתרון כללי, בדרך של העלאתם על סדר היום. מן הפת ואנכי חמיד מוכנים לענות לך. נשמח להפגש אתך ולמסור לך את כל האינפורמציה הדרושה. אולם אי אפשר לפתור בעיה זו בדיון בוועדה. מתן תשובה בענין הזה לא יקדמו.

ר. צברי: זו בעיה עקרונית, ונראה לי שפאן המקום להעלותה. גם ענין הזקנים הוא ענין עקרוני. זאת בעיה סוציאלית, ומשרד הסעד מטפל במשפחות הללו. המדובר - כפי שציפנתי קודם - במשפחות מרובות ילדים הנחמכות על ידי משרד הסעד בסכום של 30 - 40 לירות לחודש, סכום שאינו יכול לעזור להם בקיומם.

היו"ר מ. ארם: לדעתי, התשובה של מר לוטן מספקת. חברת-הכנסת כפריח אמרה שהיה הסכם בין הסוכנות ובין משרד הסעד. אני מבין שזה ידוע למשרד הסעד.

פ. זוארץ: ברצוני לשאול שאלה, ונדמה לי שמשרד הסעד יכול להכנס ולהגיע לפתרונה. רואים במקומות שונים בארץ, מקרים שאנשים נושאים בחיקם ילד בגיל צעיר ויושבים עמו בקרנות הרחובות לעורר את רחמנות הציבור. קבצנות כשלעצמה זאת מכת המדינה. אבל מעשה כזה, זאת אכזריות גדולה ביותר. רק לפני שעה נתקלתי באדם כזה אשר נשע בחיקו ילד בגיל 4 או 5 שנים. שאלתי אותו: מהיכן אתה, הוא ענה לי: מאר שבע. בן כמה אתה? בן 46 שנה. כמה משפחות מונה משפחתך? - 6 נפשות. פגשתי באדם אחר בירושלים, בתל-אביב ובנתניה.

לדעתי המחלקה לטיפול בילד של משרד הסעד צריכה לפעול בענין הזה. בשני המקרים שהזכרתי נאמר לי שהם מהר-טוב.

היו"ר מ. ארם: לפני שנתיים אמרתי שהייתי רוצה להעלות לדיון את כל בעיית הקבצנות, אשר אני רואה אותה כאחת התופעות החמורות ביותר. יש כאלה שוודאי חיים רק על כך. ענין הילדים זה זרועה. אני מוכן להעלות את השאלה הזאת על סדר יומה של הוועדה. אני מציע לא להכנס לדיון בנושא זה עכשיו. נשמע את הערות משרד הסעד, מה הוא חושב על הענין הזה, ומה בדעתו לעשות בעתיד.

ד"ר לוטן: במקרים הללו ידועים למשרדנו, במידה והם אנשי המקום. המחלקה הסוציאלית במקום משתדלת להשפיע על האמהות והאבות. יש אמצעי חוקי שאנו מאד מהססים אם להשתמש בו. המדובר בסעיף 16 של חוק העבריינים הצעירים. הסעיף הזה מפרש באופן מיוחד את העובדה שהורים משתמשים בילדיהם לפשיטת יד, ואם קצין המבחן מביא את הענין לידיעת שופט, השופט יכול לצוות להכניס את הילד למוסד.

פ. זוארץ: ההורים ישמחו לזה.

ד"ר לוטן: אבל זהו לא הפתרון הרצוי. בצורה כזאת יכולנו למלא מהר את מוסדות הילדים. הפרקטיקה היום, שאם יודעים על מקרים כאלה של פשיטת יד, מודיעים לאותו אדם שאם הוא ימשיך בדרך זאת, הוא לא יהיה זכאי לזאת. קיימים גם אמצעים משטרתיים, אבל אני לא יודע באיזה מידה היינו מקבלים את הסכמת הציבור לכך, לו היינו מוסרים את הטיפול לידי המשטרה. צריך להיות טיפול אינדיבידואלי. רוב המקרים ידועים. אם בא אדם מהר-טוב או בית-שמש, מתקשרים עם הלשכה במקום, ומשתדלים להשפיע על הלשכה השניה. אנו במצב כזה שמספר האנשים הוא לילך גדול. קיימת הטבה גדולה בהשוואה לשנים הקודמות.

הדרך בה נוקטים היום - השפעה אישית, הקשר בין הלשכה המקומית לבין הלשכה המחוזית - היא הדרך הנכונה.

היינו שמחים לקבל את חוות דעת הוועדה, האם הוועדה חושבת שבאותם המקרים בהם ההשתדלות של תובנת הסוציאלית שלנו לא מועילה, האם הייתם מצדיקים במקרים אלה גם שימוש באמצעים משטריים. זאת אומרת, אישום האדם על עבירה פלילית. ברור שבמקרה כזה, לו המשטרה הייתה נכנסת בתוקף לענין, הענין הזה היה נפסק. אנו מהססים מאד מללכת בדרך זאת. קיימת גם דעת קהל, ונשאלת השאלה: האם ההזדקקות למשטרה היא האמצעי הנכון כדי להלחם בתופעות לזוי אלה.

ש. כפרית: לגבי ילדים ימצא פחרון תחוקתי כאשר יתקבל חוק הגנת הנוער.

ד"ר לוטן: זה למעשה נמצא גם כיום בחוק עבריינות הנוער.

הי"ר מ. ארם: אני לא מניח שנוכל בכנסת הזאת להעביר את בעיית הקבצנות. אני רואה את זה כענין סוציאלי חמור מאד, כשחיתות יוצאת מהכלל. לא נוכל לתת גם חוות דעה תוך חיפזון. אנו פונים למשרד הסעד ומבקשים אותו להגביר את הפעולה של הפיקוח לגבי הילדים.

ברצוני לשאול שאלה. מה דינן של חבילות שארגוני נשים מביאות? מה דינן של החבילות המתקבלות בארגון ציבורי זה או אחר, אשר דורשים עבורן מכס גבוה מאד. מכס זה יוצר מצב שאי אפשר לפדות את החבילות. המדובר בארגונים המוכרים.

ד"ר לוטן: כאשר עמדה השאלה לדיון הייתי חולה. כל החבילות האלה המתקבלות, מקבל החבילה חייב בתשלום דמי מכס. כל הפטורים מהמכס בוטלו ב-1.4.1958. המשרד שלנו תומך בארגונים אשר מבצעים פעולות לטובת הציבור בצורת הקצבות כלליות שהיו עד לפני שנה מיועדות באופן מיוחד להחזרת דמי המכס. החל מה-1.4.1959 אין החזרת דמי מכס, אלא קיימת הקצבה כללית לארגון בתנאים מיוחדים.

ש. כפרית: בשעתו טיפלנו בשאלה הזאת, והייתה לנו ועדת משנה שהתייעצה עם נציגי כל המשרדים, ונקבעה פוליסה מסויימת. אנו לא יכולים להפוך את הקערה על פיה. שמענו גם על ארגונים שמנצלים את הדבר הזה לכל מיני מטרות פרטיות, כי אין על זה פיקוח. ההחלטה שלנו אמרה בפירוש: יש אחוזים מסויימים לכל ארגון הפועל בארץ. למוסדות ילדים פתוחים נותנים ללא הגבלה. משלמים מכס, אבל ישנה התחשבות מסויימת. עליך בענין זה לפנות למשרד הסעד.

הי"ר מ. ארם: אעשה זאת.

בדיון האחרון לא הגענו לסיכומים. חבר-הכנסת ארדיטי שהעלה את הבעיה, הביא גם סיכומים.

ב. ארדיטי: סדר היום של הוועדה הוא הדיון על הצעה לסדר היום אשר העלתי בכנסת לפני שנתיים. מה הצעתי? הצעתי להעמיד לרשות משרד הסעד סכומים נוספים כדי שיוכל להגדיל את התקציב למקרים הסוציאליים בארץ; לגייס סכומים אלה מקרן הרזרבה של תקציב המשרד, ולהצמיד את החמיכות לאינדקס יוקר המחיה.

רציתי לקבל הסברים, שאלתי, וקיבלתי את ההסברים. רציתי לומר כי היום ידוע לי פחות מאשר לפני שבוע, ואוכיח זאת על סמך הפרוטוקולים מר יפה ארם: "לפני שנתיים היה מקבל ילד 2.500 לירות, ואילו כיום הוא מקבל 20 לירות". מר יפה אמר באותה ישיבה כי "ילד לפני שנתיים קיבל 2,5 לירות, ואילו אלמנה קיבלה 4 לירות". יש לי נאום של השר שפירא מאודש יוני 1957 - לפני שנתיים - בו הוא טוען: "לפי הסידור החדש שאנו עומדים להנהיג בסוף החודש הבא, הרי אלמנה עם שני ילדים שהיתה מקבלת עד עתה 29 לירות לערך, תקבל 40 לירות". אני רוצה לדון רק על ה-29 לירות. שמענו מר יפה שילד קיבל 2,5 לירות ואלמנה 4 לירות. כלומר, אלמנה עם שני ילדים קיבלה 9 לירות. לפי דברי השר שפירא היא קיבלה 29 לירות. למי אני צריך להאמין?

הי"ר מ. ארם: אבקש ממשרד הסעד, כדי למנוע אי הבנות, לתת לנו טבלה מפורטת, כמה מקבל כל איש ובאיזה גיל.

ד"ר לוטן: אביא זאת לישיבה הבאה.

ב. ארדיטי:

בנאומי משנת 1956, דרשתי את הדבר הזה. דרשתי אז דבר נוסף. דרשתי סטטיסטיקה, כדי לדעת איפה אנו נמצאים. אנו גומרים את עבודתנו בכנסת השלישית, ועד היום אין לנו, לא טבלה, לא סטטיסטיקה ולא תכנית קונסרבטיבית.

גם בקשר לעובדות אני נמצא במצב משונה מאד. מה באמת מקבלות המשפחות הללו? אני מבין שהמספרים ששמענו מפי ד"ר לוטן הם 33 לירות.

ד"ר לוטן:

בלי כל התוספות, כמו קופת-חולים וכו'.

ב. ארדיטי:

אם כך הוא הדבר, הרי זאת עליה כלפי המספרים שהיו מקבלות אותן המשפחות לפני שנה לפחות. לפי המספרים הן היו מקבלות 40 לירות.

מר יפת:

הסכום הזה כולל את היכסה הכוללת.

ב. ארדיטי:

ציטטה נוספת: "המשפחה מקבלת כיום 40 לירות לחודש, ובוה לא כוללים את הביטוח הדפואי ולא שכר דירה".

מר יפת:

הסכום של 33 לירות הוא כנראה ל-3 נפשות.

ב. ארדיטי:

נניח שזה נכון. הן מקבלות היום 33 לירות ולא 40 לירות. האם ישנה הגדלה? מר יפת אמר: "הטבלה השניה אומרת:

בסך הכל 22,100 ל"י. אם נוסיף עוד 5,100 ל"י נגיע לסכום של 27,200 לירות. מר לוטן אמר שההגדלה היא 33 לירות. זאת אומרת, הגדלה בשש לירות. האם התוספת של 6 לירות מספיקה? האם היא לפי המציאות? בגלל זה העלתי את הבעיה האחרת: להצמיד את התמיכה אשר מקבלות המשפחות הנזקקות לתוספת יוקר המחיה. על זאת לא שמעתי ויכוחים ביננו, כאילו משרד הסעד הוא נגד הדעה הזאת.

הגברת נצר התנגדה לדרך הזאת, להצמיד את התמיכות לתוספת יוקר המחיה, אולם היא ציינה כי הגישה שלי היא גישה סוציאליסטית. אני מקבל את גישתה, היא גישה רצינית. אני כלא סוציאליסט תומך בדרך סוציאליסטית, ואילו היא כסוציאליסטית מתנגדת לדרך זאת. זה לא ברור לי, ולא טבעי.

מה העמדה של משרד הסעד כלפי בעיית תוספת היוקר. האם היתה עמדה או לא? יש לפני טבלה אשר מר יפת ציין בה כפי: "אשר להתיקרות שחלו בינתיים במצרכים חיוניים, מטפל משרדנו בהענקת תוספת מתאימה". והוא הוסיף פרטים על כך. אבל יש דבר יותר מעניין. קיבלתי מכתב ממשרד הסעד מיום 2.3.1956 והם כותבים לי: "בשנת 1954/55 ניתנה תוספת התייקרות במשך 5 חודשים, מנובמבר 1954 עד חודש מרץ 1955". כלומר, קיים כבר תקדים במשרד הסעד בענין הגדלת המענקים לפי תוספת היוקר. שאלתי היא: אם יש כבר תקדים, למה לוותר על העקרון הזה ולא להמשיך בו? זאת היא הבעיה. אנו מוכרחים להחליט כאן: כן תוספת יוקר או לא תוספת יוקר.

אנו מוכרחים להגדיל את הסכומים המשתלמים על ידי משרד הסעד. מר יפת דיבר על סל מזונות של 24 לירות. קיים הבדל בישראל בין סל מזונות לעדות המזרח או ליוצאי ארצות אחרות. אם סל המזונות הוא 24 לירות, אנו מוכרחים לקבל כהגיוני שיש לשלם לכל נפש 24 לירות, היינו, למשפחה בת 4 נפשות 96 לירות. אם משלמים 33 לירות - אין זה אנושי. התפקיד שלנו לדרוש הגדלה.

מר יפת:

מאיפה לקבל את הכסף?

ב. ארדיטי:

קראתי בעתון על איזו תוספת יוקר אשר עלתה למדינה במשך כמה חודשים 33 מליון לירות. אם היה למדינה סכום של 33 מליון לירות כתוספת יוקר לאחריים, למה לא לתת תוספת גם למקרים הסוציאליים קופת-חולים היתה מקבלת קודם 4,5 לירות, כיום היא מקבלת 6 לירות; שכר דירה היה קודם יותר קטן, עכשיו הוא יותר גדול.

ד"ר לוטן:

בענין שכר דירה, משלמים היום פחות מ-50%.

ב. ארדיטי:

ההגדלה לקופת חולים טבעית, היות והיתה התייקרות. אבל לאשר הגדלה למקרה הסוציאלי זה לא טבעי. איפה ההגיון?

אתפקיד שלנו הוא לדרוש הגדלה. אם יהיה צורך, אפילו לשלוח משלחת לוועדת הכספים ולהוכיח כי זה בלתי אפשרי.

לפני שנתיים העלתי את בעיית הזקנים. השר נמיר ענה לי, ובצדק, כי הביטוח הלאומי זה לא מוסד לחלק כסף. גם חברות הביטוח לא נותנות תמיכות. היום אני קורא על סכומים הניחנים למשפחות מדוברות ילדים. מהיכן לוקחים זאת? מביטוח. 0,5% נותנת המשפחה, 0,2% הממשלה ו-0,3% הציבור.

המשפחה זה שום דבר. אשר לביטוח לאומי, אין לו כסף. יש לו רק את הכסף של המבטוחים. ד"ר לוטן:

כשבקיטתי סכום מסויים בעד הזקנים, אמרו לי שביטוח לאומי לא נותן, ואילו היום כן נותנים. ב. ארדיטי:

כמו שהיה אז כן גם עתה. זקן ששילם במשך שלוש שנים 27 לירות, יש לו סיכוי לקבל 6,000 לירות. ד"ר לוטן:

אני בטוח שאפשר לחפש ולמצוא הסדר למקרים הסוציאליים. והצעתך היא זאת: - ב. ארדיטי:

בהתחשב בכך שהמענקים לכל סוגי המקרים הסוציאליים במדינה, הן במעברות, הן במושבים והן בערים הם נמוכים מאד, ואינם יכולים בשום אופן לספק את הצרכים המינימליים של האזרח הנזקק, ובניגוד לסל המזונות שנקבע על ידי המוסדות הממשלתיים, אנו מחליטים להגדיל את המענק הנתיח למקרים הסוציאליים בשיעור שיחן להם קיום מינימלי למחייחם.

אנו מחליטים כמו כן, להצמיד לאינדקס יוקר המחיה את התוספת אשר נותן משרד הסעד למקרים האלה.

לשם ביצוע החלטה זאת תובעת הוועדה להצמיד לרשות משרד הסעד את הסכומים הדרושים מתוך הרזרבה של התקציב.

אני לא מתנגד לדעות שהושמעו על ידי החברים השונים. כל דעה שהיא לטובת הנזקק, אני מקבל אותה מראש, אבל אנו צריכים פעם אחת ולמיד להחליט משהו, לקבל עמדה עקרונית: להגדיל את הסכומים ולהצמידם לאינדקס יוקר המחיה.

חשבת פעם מה פירוש הדבר תוספת יוקר? תאו לעצמן שאדם מקבל 10 לירות לחודש והאינדקס עלה ב-3%. מה הוא יקבל? אני גם בעד הגדלה, אבל מה שאחה מציע זאת הונאה אופטית. הוא לא יקבל כלום. הי"ר מ. ארם:

עשיתי השוואות. העליה היתה ב-16%. פועל היה מקבל אז 2,700 לירות לחודש. היתה עליה ב-16%, זה כ-300 פרוטה. אם תהיה הגדלה ב-3%, פירושו של דבר - תוספת של לירה לחודש למשפחה. במשפחות מדוברות ילדים זה יגיע אולי ל-20 לירות לשנה. בשבילי, כחבר כנסת, 12 לירות לחודש לא יוסיפו שום דבר. אבל לנזקק אשר מקבל 30 לירות לחודש - זאת אומרת לירה ליום, או במשפחה בת 4 נפשות 250 פרוטה לנפש - כל פרוטה תוסיף. ב. ארדיטי:

במידה ואני מכירה את עבודתו של משרד הסעד, הרי יודעת אני כי הוא תמיד היה במלחמה להגדיל את תקציבו. ההגדלה של תקציב המדינה באה בחלקה הגדול על יסוד תוספת היוקר. שמענו גם מפי ד"ר לוטן פעם ביטול הקיצוב ניתנה תוספת יוקר. ענין תוספת היוקר בשנת 1956, זאת לא היתה אפילו. משרד הסעד נלחם עליה, ואני חושבת שבמידה מסוימת הוא בא על סיפוקו. תוספת היוקר היתה תמיד ותהיה גם להבא. ש. כפרית:

לגבי העלאת המכסה עד כדי סל המזון. שמעת נימוקים שונים? הוועדה, ואני חושבת שהחלטה כזאת ועדת השירותים לא יכולה לקבל. היא יכולה לקבל משאלה על הגדלת המכסה, אבל לא לקבוע את גודלו של סל המזון. האם יש שאלה אחר מדבר על הגדלת התקציב? ההצעות שלנו צריכות להיות מעשיות. אפשר לשלוח עכשיו משלחת לשר האוצר. אני חושבת שההחלטה שלנו - בעקבות ההצעה לסדר היום - צריכה להיות, תוך ציון עובדה שהמכסה גדלה, אנו תובעים הגדלת המכסה.

7. צברי:

רציני להחזיר למר ארדיטי כי ענין החוסמת תמיד היה קיים. אבל ההצעה לסדר היום שלו באה לפני שנתיים. בינתיים קרה משהו במשרד הסעד. בשעת הדיון על התקציב שמענו גם על גישה חדשה האומרת, שצריך לתת לזה ביטוי לא מבחינה סטטיסטית אלא עד כמה שאפשר לדאוג את הצרכים. אני חושבת שגישה זאת טובה יותר מהצעתך. אולי יש צורך להוסיף תוספת למשפחה, כי בינתיים הבנים גדלו או מקרים אחרים. כל ענין לפי צרכיו. אני חושבת שאין מקום לכל הדרישות שלך.

בעקבות התפתחות הענינים במשרד הסעד אנו מאשרים שהיה שינוי בגישה לצרכים של הנזקקים, ואנו ממליצים שהגישה הזאת תחזק ותוחאם לצרכים.

8. זוארץ:

הושפעת מדברי שני הצדדים. לא נוכל להתעלם מהעובדה שסביב למשפחות המקבלות תמיכה, ישנן תמיכות צדדיות שנוקפות על חשבונן, אבל לא מגיעות אליהן. אם זה שר דירה, ביטוח לאומי, אם זה במוסדות חילדים. היה אישור תקציבי על תוספת של 600,000 לירות לסעד, וכל הסכום הזה הועבר באופן אוטומטי ל"עמידר".

9. לוטן:

210,000 לירות בתקציב הנוסף לשנה שעברה, ו- 400,000 לירות בתקציב של השנה הזאת. כל הסכום הזה אצלנו. הכוונה להעביר את זה ל"עמידר".

10. זוארץ:

האסון הוא שאין למשפחות הללו גוף גדול ומאורגן שיוכל ללחוץ ולקבל.

כוונתו של מר ארדיטי טובה מאד, אבל הצעתו לא מעשית. אני בדעתה של הגברת כפרית, שדעת הוועדה היא להמליץ על הגדלה המתקבלת על הדעת, ללא הצמדה.

11. ארדיטי:

הייתי מקבל את הצעת של הגברת כפרית אילו ההגדלה למשפחות הנזקקות היתה לפע תוספת היוקרה.

לפי הטבלה שבידי מקבלת משפחה 27 לירות. פועל שהיה מקבל - לפי השנתון הסטטיסטי - 2.700 לירות, מקבל היום 7.400 לירות. זאת אומרת, החוסמת היתה של 250%, ב-41 לירות. כלומר, משפחה שקיבלה 27 לירות לחודש היתה צריכה לקבל עכשיו 68 לירות, ואילו היא מקבלת היום רק 30 לירות. אלה נתונים מהשנתון הסטטיסטי. השו שפירא אמר שאלמנה עם שני ילדים תקבל בין 40.700 ל"י. היום אנו שומעים שהיא מקבלת 33 לירות.

12. לוטן:

אדוני היושב-ראש, ועדה נכבדה.

לא נראה שכולנו פה מאוחדים בדעה אחת - ואני מאד מעריך את גישתו של חבר-הכנסת ארדיטי בעל ההצעה הזאת - ולכן אני מצטער שאנו בחיפוש דרך משותפת לדבר שהוא יקר לכולנו, מסתבכים בדברים שלא יעזרו לקדם את הענין אשר בנוגע אליו אין חילוקי דעות. אוכל להגיד ברצון שההעלאות שחלו בזמן האחרון עולות על העליות של האינדקס, אבל אינני חושב שבזה עשינו הרבה.

חבר-הכנסת ארדיטי מציע, שפועל המשתכר היום לירה

ליום יקבל את עלית שכרו בהתאם לתוספת היוקרה. אנו לא מסתפקים בדבר הזה כי אנו חושבים שהוא לא מספיק. לו היינו ניגשים גישה פורמלית, היינו במצב אידאלי. אבל יש לנו את אותו המצפון הסוציאלי שפועם בחבר-הכנסת ארדיטי, ולכן אנו לא מסתפקים בזה. אני יכול לתת לך דוגמה. עם ביטול הסובסידיה לקיצוב, קיבל כל נצרך לירה לחודש חוסמת, זה כ-15% ממה שהוא קיבל. אנו לא חושבים שעל ידי כך עשינו די.

אנו עושים שתי פעולות יחד. הפעולה העיקרית שלנו מכוונת לכך, להגדיל את התמיכה הכוללת, ולא אוכל לקבוע פה שהגענו לתוצאות המשביעות את עצמנו. לא ולא. זה ידוע לשו האוצר ולכם. שר הסעד, מעל במת הכנסת, ההודיע זאת במלים רחוקות מאד: אין אנו מסתפקים בזה, ולכן אנו שואפים לשני דברים: הגדלת המספר, התקציב. ומצד שני - התאמתו תמיד לתגודות היוקרה. אבל כפי שהסביר כבר היושב-ראש, היתה זה אבסורדי לעשות את הפעולה הזאת באופן מכני בכל קבוצה וקבוצה, כי לעתים קרובות זה יחבטא בפרוטות, בו בזמן שאנו לא צריכים לתת פרוטות אלא סכומים גזוילים.

אוכל להבטיח לחברי הנכבד דבר אחד.
(א) המשרד ימשיך במלחמתו להגדלת התמיכה לנצרכים;
(ב) חלק מהמלחמה היא בזה: להתאים את שיעור התמיכה לפחות לתנודות האינדקס.
זה המינימום אני חושב שבזה יש לנו סיפוק, אבל אנו לא רוצים להסתפק בזה.

אני יודע שהוועדה רוצה לעזור למשרד הסעד בהשגת אמצעים
יותר גדולים. כל מה שהיה מיועד לרזרבה לשנת 1959/60 דרשנו מהיום הראשון של
שנת התקציב. יש לנו כל הסיכויים שזה יאושר לנו בימים הקרובים, ונקבל מליון
וחצי לירות מתוך הרזרבה לשנת 1959/60. בקשר להצעה להפיל את תקציב משרד
הסעד, אני חושב שלאחר שנתקבל התקציב הכללי של המדינה על ידי הכנסת, החלטה
כזאת, אין לה סיכויים שתתקבל. אני חושב שהוועדה אינה מעוניינת בתשובות
לכל פוטי הוויכוח שהועלו בישיבה האחרונה.

אני מציע, אדוני היושב-ראש, שתאפשר למי יפת להתייחס
לאותם הדברים שחבר-הכנסת ארדיטי ייחס לו, על מנת לא ליצור סתירה בין דברי
השר שפירא לבין הדברים שנאמרו על ידי מי יפת.

הוועדה אינה יכולה לסכם סיכום לא רציני. היא חייבת
לעשות שני דברים.

ד"ר מ. ארם:

הייתי רוצה לקבל את הטבלה הבאה: ההקצבה הישירה +
כל התוספות הניתנות שאפשר לחשב אותם בכסף, כדי לתת לנו דוגמה כיצד במשך
זמן הזה ניתנה ההקצבה.

אינני רוצה שמישהו בבחירות ינסה להסביר ולחוות דעה
בענין הזה, מבלי לדעת את העניינים האלה.

אני חוזר עתה לדברי ד"ר לוטן. כל הענין הזה לא מספיק.
זה לא ענין של תוספת יוקר ושל אינדקס. ההקצבות שניתנו הן פי שלוש מהאינדקס.
לו היה אינדקס, המשפחות לא היו יכולות להתקיים. אני רוצה שנקבע את המגמה
שלנו.

אחרי שהוועדה בדקה ומצאה שבאמת היתה עליה וההקצבות
הללו הלכו וגדלו, היא בכל זאת חושבת שהמשפחות לא תוכלנה להתקיים והיא סבורה
שיש צורך לקבוע להבא את הקו והמגמה. כשיהיה הסיכום אומר מה הקו הכללי. יש
צורך להגיד שגם משרד הסעד בעד זה. בזאת אנו נותנים תמונה שלמה.

אני מציע שנעשה את הסיכום לאחר שנקבל את הטבלה. נבחר
ועדת משנה אשר על יסוד הניתוח של המספרים, תבוא ותסכם. נקבל את הצעותיה
ונחליט. נדון בנושא זה באותה הצורה בה דנו בענין ראש העין.

בזאת סיכמנו את הדיון.

ש. כפריט:
אתמול נתקבל חוק אימוץ ילדים לקריאה ראשונה. אני מניחה
שהוא יועבר לוועדה זאת. אני מציעה לקבוע שתי ישיבות
כשבוע, אחרת לא נצליח לסיים את החוק.

ד"ר מ. ארם:
בשנקבל את החוק נפגש ונחליט על כך.

הישיבה נעולה.